

Rezumatul

Proiectului științific cu tema „Strategii de modernizare a sectorului zootehnic în contextul securității alimentare și integrării economice regionale” din cadrul Programului de Stat „Securitatea economică în contextul integrării regionale și europene a Republicii Moldova”

La nivel național cercetări complexe ale ramurii zootehnice prin care să se analizeze indicatorii cantitativi și calitativi de creștere a animalelor în acest sens lipsesc. În perioada 2012-2013 s-a desfășurat proiectul științific cu tema *Determinarea mărimilor de influență a factorilor asupra modificării eficienței creșterii suinilor pentru carne în condițiile de liberalizare a pieții interne* din cadrul Programului de stat *Dezvoltarea competitivității și creșterea economică în contextul economiei bazate pe cunoaștere, globalizare și integrării regionale și europene* în care s-a analizat sectorul de creștere a suinilor la carne în Republica Moldova.

Cercetări similare au fost efectuate în țările candidate la aderare în perioada avansată de predare (Cehia, Bulgaria, Croația) cu scopul de a ajusta sectorul zootehnic la cerințele Pieții unice interne a UE. De asemenea, din studiile recente am constatat că asemenea cercetări au loc periodic în SUA și China, unde sectorul zootehnic este la un nivel înalt de dezvoltare din punct de vedere al rentabilității economice.

În sursele bibliografice găsim asemenea cercetări pe specii și/sau categorii de animale, îndeosebi în țările cu potențial de producție înalt și tradiții în producția animalieră (ex.: Marea Britanie, Franța, China, SUA ș.a.). Noi propunem o cercetare complexă a mecanismului economic al sectorului zootehnic deoarece piața potențialul producției este limitat și în gradul de concentrație a creșterii animalelor este insuficient.

Un asemenea studiu ar permite de a utiliza rezultatele obținute pentru modernizarea sectorului zootehnic la nivel de ramură și de entitate economică în particular.

Conform particularităților de dezvoltare obținerea producției animaliere are cel mai înalt potențial de atragere a activelor. Din punct de vedere economic asigură securitatea alimentară a țării, este un furnizor important de materii prime pentru industria alimentară. El implică resurse umane considerabile decât sectorul fitotehnic, ceea ce determină și un rol de stabilitate socială în localitățile rurale. Prin urmare o dezvoltare eficientă din punct de vedere economic, o optimizare a proceselor tehnologice, o atragere a investițiilor ar putea determina dezvoltarea unei ramuri cu un nivel de integrare înalt. Lanțul de formare a valorii adăugate a sectorului zootehnic ar putea transforma industria alimentară în una competitivă pentru complexul agroindustrial.

Cercetările efectuate în cadrul proiectului propus se vor axa pe identificarea problemelor de sporire a eficienței economice prin studiul comparat. Aceasta va permite să se identifice căile de sporire a eficienței economice a ramurii reieșind din condițiile Pieții unice interne a UE. Studiile prealabile

a acestui sector în Republica Moldova conturează nivelul redus al indicatorilor eficienței economice la producția animalieră obținută și gradul redus de satisfacere a cererii la producția de carne.

Prin aceste elemente se explică necesitatea cercetărilor propuse în proiectul respectiv. Cercetările preconizate vor viza colectarea, prelucrarea statistică și analiza datelor privitoare la șeptelul de animale, situațiile financiare a entităților, producția obținută, analiza balanței de export-import a producției autohtone dar și a țărilor UE-28.

Datele necesare la nivel de entitate vor fi acumulate prin studiile în teren în baza listei de entități specializate în creșterea animalelor elaborate la propunerea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare a Republicii Moldova. De asemenea, se vor lua în considerare datele recensământului general agricol 2011. La acumularea datelor vor fi selectate doar exploatațiile agricole cu statut de personalitate juridică.

Pentru prelucrarea statistică se vor utiliza metodele econometrice cu identificarea indicatorilor cu ponderea semnificativă în modificarea celor a eficienței economice. În baza ecuațiilor de regresie se va simula aplicarea modelului obținut cu mărimile de influență pentru fiecare specie în cadrul entităților specializate.

Se va elabora prognozarea econometrică pentru indicatorii naturali și valorici în baza:

- Modelului prognozat;
- Parametrilor variabilelor și a formelor analitice;
- Repartizării abaterilor nevalorificate/neincluse în model;
- Cunoașterii valorilor variabilelor în intervalul prognozat.

Prognozarea econometrică a variabilelor se va efectua atât pe interval cât și punctuală.

În cazul analizei costurilor de producție se va aplica metoda experimentală în baza normării tehnice.

Concluzii

1. Securitatea alimentară a țării acoperită doar cu: producerea laptelui - 65%; carne total – 65% din care: de bovină -13%; porc – 68%; ovină – 51%; pasăre – 62%;
2. Reducerea șeptelului de animale și trecerea efectivului din sector ferme în gospodăriile casnice nu permite utilizarea eficientă a tuturor factorilor de producție, asigurarea nivelului ridicat de eficiență privind producerea, achiziția, prelucrarea și comercializarea laptelui și produselor lactate;

3. Reducerea șeptelului de animale a redus și consumului de cereale: Producerea culturilor cerealiere și leguminoase în 2015 a fost de 2242,6 mii tone și în 2016 – 2559,5 mii tone. În 2016 exportul de porumb, grâu, orz și soia constituia 1054 tone ceea ce poate fi ușor valorificat de sectorul zootehnic în țară;
4. Actualmente, 31,0% constituie producția globală animală în totalul producției globale agricole pe țară, din care 24% este asigurată de către întreprinderile agricole (SRL, SA, Cooperative de producție) și 76% de către sectorul individual (gospodării țărănești (de fermier), gospodării individuale ș.a.);
5. Din analiza efectuată constatăm că doar producția de pește a atins nivelul anului 1989, pe celelalte tipuri de produse nivelul este cu mult sub cel al anului 1989;
6. Efectivul de animale și păsări pe parcursul ultimilor 6 ani nu a suferit modificări esențiale;
7. După numărul de capete de bovine și vaci, Regiunea de dezvoltare Nord dispune de cel mai mare efectiv;
8. Sectorul de creștere a suinilor este cel mai semnificativ în Regiunea de dezvoltare Centru după efectivul de animale;
9. Efectivul de ovine și caprine este cel mai numeros în Regiunea de dezvoltare Sud;
10. Sectorul de creștere a iepurilor de casă și cel al stupăritului după efectiv sunt în creștere, în special în Regiunea de dezvoltare Centru;
11. Efectivul total de bovine concentrat în unități de producere este de 25675 capete;
12. Cele mai mare efectiv este concentrat în entități de tip SRL, circa 17 mii sau 67%;
13. În gospodăriile țărănești (de fermier) efectivul de bovine este de cca. 3500 capete;
14. În aspect teritorial, cea mai mare concentrare de bovine sunt în r. Hâncești (20,23%) și UTA Găgăuzia (11,55%);
15. Celelalte unități teritorial-administrative au o pondere de până la 7,0% în raport cu efectivul total;
16. În top zece SRL-uri sunt concentrate cca. 62% din numărul de capete;
17. Cele mai multe entități au un efectiv de bovine de până la 50 capete;
18. SRL este forma organizatorico-juridică cu cel mai mare efectiv de bovine per întreprindere;
19. Circa 51% din totalul efectivului înregistrat în entitățile agricole este concentrat în regiunea mun. Chișinău
20. Cel mai mare SRL din țară specializat în producerea cărnii de suine este Pucoven cu un efectiv de circa 49 mii capete;
21. În primele zece SRL-uri sunt concentrate circa 87% din efectivul total de porci pe așa tip de entități;
22. Cea mai mare întreprindere individuală din țară are un efectiv de 550 capete;
23. În aceste entități sunt concentrate circa 2556 capete din 3717 din efectivul total pe acest grup de întreprindere cu o pondere de 68,76%;
24. Întreprinderea individuală nu este cea mai potrivită formă de activitate pentru producerea cărnii de porc;
25. Cele mai multe entități se înregistrează în grupul cu un efectiv de la 51 până la 200 capete;
26. Majoritatea întreprinderilor de tip GȚ și ÎI au un efectiv de până la 200 capete porci;
27. Majoritatea entităților economice din țară au efectiv de până la 200 capete suine, doar 37 % din ele au depășesc acest număr;

28. Cele mai mari efective de ovine și caprine sunt înregistrate în raionul Hâncești, UTA Găgăuzia și raionul Taraclia, respectiv 10761, (13,53%), 10380 capete (13,05%) și 8950 capete (11,25%);
29. Cel mai mare efectiv este înregistrat în unități economice de tip SRL, circa 23381;
30. Businessul corporativ nu este cointerestat în această subramură;
31. Cea mai mare entitate de tip SRL din țară are un efectiv de 2905 capete;
32. Cel mare efectiv înregistrat în gospodăriile casnice este de 750 capete;
33. Creșterea a ovinelor este concentrată în gospodăriile casnice și cele țărănești cu un efectiv de 45166 capete;
34. Din datele și analizele prezentate afirmăm că indicatorul de bază în sporirea competitivității producției animaliere prin intermediul costurilor este productivitatea animalelor: sporul mediu zilnic în greutate, cantitatea medie de lapte muls, numărul mediu de ouă obținute de la o găină ș.a.m.d.;
35. Problemele cele mai semnificative sunt legate de colectarea datelor în teren. Uneori devine dificil identificarea datelor ce țin de structura costurilor din motivul lipsei sistematizării acestora. Ca rezultat, unele elemente ale costurilor nu sunt reflectate sau sunt reflectate parțial;
36. La etapa următoare vom efectua analiza comparativă a acestor indicatori cu indicatorii țărilor UE prin care vom identifica posibilitatea ajustării fișelor tehnologice la cerințele și standardele UE.

Conducător de proiect,
Baltag Gr.
dr., conf.univ.

